

> ELKE DAG ACHTERGROND, REPORTAGES EN INTERVIEWS OVER DE KLIMAATVERANDERING.

Heerser van de week

10 maart 2007

Zaterdag is heersersdag. Hier leest u wie de heerser van de week is. Grote namen, nobele onbekenden, schaamteloos verzonden personages of het betere huisdier, werkelijk alles komt in aanmerking voor de titel.

Henri d'Udekem d'Acoz

'Samen werkt', dat is de nieuwe slogan van de CD&V. Goed gevonden, want hij strookt met de ideologische lijn die senator en coming man van die partij Wouter Beke in zijn boek *De mythe van het vrije ik* uitgooit: individualisme is maar een waanbeeld, alle heil ligt in het groepsdenken. Enfin, we moeten allemaal weer naar de scouts. Dat niet alle CD&V'ers volgens die mooie slogan leven, bewees Henri d'Udekem d'Acoz. "Alleen toch nog ietsje sterker", moet die gedacht hebben toen hij zijn bloedeigen broer Patrick dreigde neer te schieten in het heetst van een aanslepende erfenisstrijd. Henri d'Udekem d'Acoz: heerser van de week. Dan is hij het toch al van iets.

grappig verhaal, in feite. Als hij dat echt deed om zijn broer gewoon eens goed liggen te hebben, moeten we Henri een gemeen goed gevoel voor humor nageven. Maar ik vrees dat Henri een even grote lolbroek is als Igor Poetin, de serieuzere tweelingbroer van Vladimir.

"U moest zich schamen, meneer", zegt mijn buurvrouw Monique als ik bij wijze van plaisanterie mijn metalplaten uit de jaren negentig nog eens opendraai. Ze zou zich beter tot Patrick en Henri richten, de schaamteloze nozems. De geur van rot gras, kent u die? Ik niet, maar ik kan mij inbeelden dat het redelijk hard stinkt. Ongeveer zo hard als mensen die over erfeniskwesties ruzie maken. Zeker als het dan nog eens titelvoerende 'grondbezitters' zijn.

'Samen werkt' volgens de CD&V. Nu ben ik niet christelijk en al zeker geen democraat, maar ergens diep in mij zit een jongen die Joris heet, een korte broek draagt en The Cranberries "best een verdienstelijke rockgroep" vond. Diezelfde Joris vindt ook dat de CD&V gelijk heeft. Vergeef die Joris dat hij niet beseft dat heden ten dage werkelijk alles wat politiek heet samenklit in één grote electorale braakbal. Zijn korte broek is te klein en hij is een keer teveel uit zijn zelfgesjorde boomhut gedonderd. Maar los van alle geiten van Leterme werkt samen wel degelijk. Ik ken zeker vier dingen die leuker zijn met twee dan alleen, en dan tel ik hetgeen waar u net aan dacht zelfs niet mee.

Helemaal in de tegenovergestelde wereld als die van onze Joris wonen de boze broers. Ik kan mij zo inbeelden hoe die dikke graven zich 's avonds liggen op te winden over hoeveel meer hectaren of euro's de andere wel niet heeft, om uiteindelijk met een gargameske grijns in slaap te vallen na een snoed plan te hebben bedacht om de ander eens goed in de zeik te zetten. En dan die zure geur van het verleden. Van al de vaders' vaders die al in hetzelfde bed hebben liggen woelen. En al die neven met dezelfde naam. En al dat protocol om 's ochtends je boterhammetje te smeren met het juiste mes in de voorgeschreven hand. Je zou voor minder je gezond verstand verliezen.

Henri en Patrick, misschien lezen jullie geen Vlaamse progressieve kranten zoals deze, maar denk hier eens over, jongens: jullie zijn broers. Wetten jullie het nog, samen spelen in de tuin van het kasteel? Dat waren nog eens dagen, hé. Laat dat gezever over die erfenis gewoon vallen. Ga samen eens lekker eten, of ga eens paintballen in de Ardennen. Hoewel, dat laatste is misschien nog wat snel. Maak er karten van. "Samen werkt! Samen werkt!", roept Joris jullie toe van de overzijde. Ik zal hem eens op zijn muil gaan slaan, die Joris. Tijd voor een metalplaat uit de jaren negentig. *Eat this*, Monique.

Paul Baeten Gronda

Dat niet alle CD&V'ers volgens de nieuwe partij-slogan 'Samen werkt' leven, bewijst de ex-burgemeester van Poperinge Henri d'Udekem d'Acoz

Een erfenisruzie dus. Delicaat, want zaken erven is voor zulke mensen eigenlijk de essentie van hun leven. Adellijke families zijn dan ook altijd van een zekere sluipende tristesse doortrokken. Meestal zijn de mensen die gebukt gaan onder een petit 'd' gedoemde vertegenwoordigers van de kleine kantjes des mensen. Zij moeten strijden om een kapitaal dat generatie per generatie versplintert en daarbij ook nog eens de zware last van een aangedikt roemvol verleden torsen. Daar komt heel wat jaloezie en gepoederde naijver bij kijken. En dan nog die verwarmingskosten.

De ruzie tussen de jongens van het geslacht d'Udekem d'Acoz is eigenlijk oud nieuws. Gewoon géén nieuws dus. Jaren geleden kwamen ze al op beschamende manier in de media met een huisje dat de vader van Mathilde, onze Patrick, voor zijn dochter, ons Hélène, had gekocht. Hélène, dat is die andere dochter, zij die geen prinses werd. Nonkel Henri, toenmalig CD&V-burgemeester van Poperinge, liet het huis gewoon onbewoonbaar verklaren. Haha. Een erg

Texas, Verenigde Staten. Rijdend op highway 84 vanuit de hoofdstad Austin oogt het glooiende landschap verdord en verlaten. Langs de eindeloze weg staat tussen dorstig struikgewas sporadisch een houten huis waarvan de verf bladdert, kozijnen verzakt zijn en de tuin vol roestig afval ligt. Hier en daar pompt een eenzame jaknikker de laatste restjes olie uit de grond. Een herinnering aan de vervlogen olieglorie van de Lone Star State. Zelfs koeien lijken zoek.

Voorbij de Taylor Countygrens zie je al een heuvelrug schitteren 50 kilometer verderop. Duizenden draaiende wieken weerkaatsen het zonlicht. Taylor en het aangrenzende Nolan County zijn bezaaid met molens die dertig verdiepingen hoog de lucht in steken. Nabij het slaperige stadje Tuscola doemt Horse Hollow op: 491 windturbines verspreid over 190 vierkante kilometer vormen 's werelds grootste windpark. Met een capaciteit van 735 megawatt kan het 180.000 huishoudens van stroom voorzien. En Horse Hollow is slechts een van de vele windparken in de buurt.

Volgens de American Wind Energy Association (AWEA) voorziet wind in totaal 2,9 miljoen gezinnen in de Verenigde Staten van stroom. Dat aantal groeit exponentieel. Van de 11.603 megawatt windenergiecapaciteit werd een kwart het afgelopen jaar geïnstalleerd. Een investering van 4 miljard dollar. Texas nam een derde van die uitbreiding voor zijn rekening. De staat verdrong daarmee Californië van de eerste plaats in de VS.

Bush en Gore

"Wind is net als olie en gas een energiebron waar in Texaanse ogen geld mee verdiend kan worden", grijnst Mike Sloan, een consultant voor de groene-energie-industrie. "Texas is een fantastische plek om zaken te doen", beaamt woordvoerder Steve Stengel van FPL Energy. Met elf windparken, waaronder Horse Hollow, is FPL veruit de grootste producent van windenergie in Texas. "De staat Texas en de lokale overheden hebben windenergie omarmd en doen niet lastig over vergunningen", zegt hij.

Het Ierse Airtricity heeft ook voet aan Texaanse grond en bouwt twee nieuwe windparken van in totaal honderd molens. "Het vinden van een locatie, huren van de grond en bouwen van de turbines neemt in Texas maar twee tot drie jaar in beslag", bevestigt Andy Bowman van Airtricity. "In staten als Californië en New York kost dit ons al gauw twee jaar meer." Om van Europa maar niet te spreken. "Wij willen een windpark voor de kust van Nederland aanleggen, waar we al acht jaar voor lob-

Texas

Met 500 molens op 190 vierkante kilometer is Horse Hollow het grootste windenergiepark ter wereld. En het is slechts een van de vele in Texas. Voor groenestroomproducenten is de Amerikaanse staat het walhalla, voor president Bush is windenergie een kans om minder afhankelijk te zijn van olie uit het Midden-Oosten, voor opportunistische bewoners een bron van inkomsten. Al pruttelen Texanen met het 'not in my backyard'-syndroom heftig tegen.

DOOR JEROEN SCHUITEN

byen", zucht Bowman.

Voor een succesvol windpark zijn ruimte en wind essentieel. Texas heeft beide in overvloed. Van elke 12 Amerikaanse vierkante meter ligt er 1 in Texas. Grote delen van de staat vormen een onmetelijke leegte. Daarnaast is de Lone Star State uitermate runderig. Als gevolg wordt Texas al enthousiast bestempeld als het 'Saudi Arabia of wind'.

Zelfs president Bush voorziet voor zijn thuisstaat een stormachtige toekomst. Hij hoopt dat windmolens op termijn 20 procent van de Amerikaanse energiebehoefte voor hun rekening zullen nemen. Daarbij spelen geopolitieke overwegingen een hoofdrol. Bush wenst minder afhankelijk te worden van olie uit 'onvriendelijke' landen in het Midden-Oosten en Zuid-Amerika.

Maar terwijl de president nog twijfelt over de oorzaken en de gevolgen van klimaatverandering, verandert het politieke klimaat sneller dan het weer. Orkaan Katrina was het keerpunt. In Texas werd de stad Houston opgezadeld met 200.000 vluchtelingen uit het verwoeste New Orleans. Deze winter stonden aan de oostkust bloemen in de knop en viel er sneeuw aan het Californische strand. Als gevolg luistert men met open oren naar de apocalyptische klimaatvoorspellingen van Oscarwinnaar Al Gore. Zelfs het bedrijfsleven lijkt om te slaan. Zo schakelde supermarktketen Whole Foods Market geheel over op windenergie en werd ze daarmee de grootste verbruiker in het land.

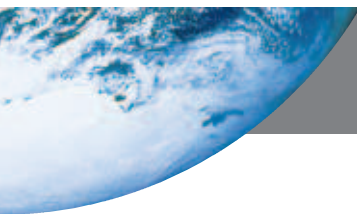
Toch was het dezelfde George W. Bush

die als toenmalig gouverneur windenergie op de kaart van Texas plaatste. Zijn overweging was toen puur economisch. Enronoprichter Ken Lay wees Bush in 1998 op een belastingmaatregel die het Congres in Washington geïntroduceerd had. De zogenaamde Production Tax Credit (PTC) beloofde energiebedrijven als Enron een aantrekkelijke korting op hun belastingaanslag voor elk megawattuur aan schone energie die ze produceren. Wind kan een lucratieve bedrijfstak voor Enron en Texas worden, adviseerde Lay.

Met de invoering van de Texas Renewable Portfolio Mandate droeg gouverneur Bush de elektriciteitsbedrijven op om in 2009 minimaal 2.000 megawatt uit schone bronnen in te kopen, voornamelijk wind. Texas keek nooit meer achterom. Zo veel producenten sprongen in de markt dat het doel al in 2005 bereikt was. De lat is nu hoger gelegd op 5.000 megawatt voor 2015.

Protest tegen industriële freakshow

De invasie van reusachtige windmolens pleziert niet iedereen in Texas. "Ik woon verder in een industriële freakshow", klaagt Dale Rankin. Vanaf zijn veranda nabij Tuscola kijkt hij uit op de draaiende wieken van Horse Hollow, kilometers verderop. Lopend om het huis botst het uitzicht aan de voorkant met een ander windpark. Door stadsogen hebben de molens op omringende heuvelruggen tegen de achtergrond van een blauwe lucht bijna een mystieke schoonheid. In

■ Horse Hollow in Texas is het grootste windmolenpark ter wereld. Voor een succesvol park zijn ruimte en wind essentieel. De Lone Star State heeft beide in overvloed.

vangt veel wind

de schaduw van zijn zwarte cowboyhoed tonen Dales ogen niets dan pijn.

De spijkerbroek en leren laarzen getuigen van een Texaan die houdt van wijd open vlaktes. Op zijn kleine ranch - 45 hectare is in Texas een achttertuintje - wordt Dale omringd door 35 paarden en drie honden. Binnenshuis verraden de huiden van een zwarte beer en de koppen van een buffel en vele hertensoorten zijn liefde voor de jacht. Achter dat ruige voorkomen gaat een gemoedelijke man schuil die samen met zeventien burens FPL Energy aangeklaagd heeft voor het vervuilen van hun directe omgeving.

"Zodra de zon ondergaat, werpen de draaiende bladen lange schaduwen, wat een gekmakend stroboscoopeffect oplevert", voegt Dale nog toe. De lokale jury bleek vooralsnog niet onder de indruk. Er loopt een hoger beroep. Dale wordt geconfronteerd met een Texaanse mentaliteit die hij zelf verpersoonlijkt en waar hij trots op is. Grond is persoonlijk bezit en de overheid moet uit je leven en de portemonnee blijven. Of Dales buurman graag paarden op zijn land ziet, een boortoren of in dit geval tientallen windmolens, gaat verder niemand wat aan.

Dat de overlast niet alleen visueel is, blijkt op de ranch van medeaanklagster Pat Lapoint. Deze statige universiteitsprofessor hoopte binnenkort afgelegen en in alle rust met pensioen te gaan. Nu vragen tien draaiende molens constant om aandacht. "Vannacht kwam het geluid door de muren", verzekert Pat. In een lange jurk klautert ze in haar witte pick-uptruck en volgt ze een hobbelend pad naar de aangrenzende Sheep Gully Ranch. Al gauw staan we oog in oog met een indrukwekkende Siemens 2,3 megawattmolen groter dan het vrijheidsbeeld. Ook hier hetzelfde zuchtende geluid, maar dan luider. Op nog geen 300 meter staat het huis van Pats burens. "De McGees gaan verhuizen", voegt ze onnodig toe.

Het sprookjesachtige beeld van windmolens aan de glooiende horizon verdwijnt al rijdend langs de FM-89, een weg waarlangs veel van Dale en Pats medestanders wonen. "Wind Turbine Alley", lacht Dale onheilspellend. Het land wordt snel vlakker en rondom doemen overal molens op, 80 meter hoog met daarbovenop nog eens drie 40 meter lange wieken. Opeens is er rondom zicht op wel

duizend turbines, zo ver het oog reikt. Opeengehoopt produceren de molens het geluid van een vliegveld vol draaiende straalmotoren. "Is dit geen freakshow? En dit is nog maar het begin", voorspelt Dale.

10.000 dollar per jaar

Dat laatste wordt beaamd door Paul Hudson, voorzitter van de Public Utility Commission (PUC) in Austin. Hudson houdt toezicht op de elektriciteitsbedrijven in Texas. "Texas zal niet stoppen met groeien. Het 'not in my backyard'-argument, hoe vervelend ook voor de getroffen, weegt niet op tegen het algemeen belang." Binnen de VS is Texas een van de snelst groeiende regio's. Studies tonen aan dat Texas rond 2009 de stijgende vraag naar energie niet meer aankan.

Bladerend door een berg rapporten onderstreept Andy Bowman van Airtricity de beperkte opties. "Gas is erg

gelegen stuk land ligt. "Zelfs als ze tien keer dat bedrag bieden, zou hij zijn land niet beschikbaar stellen", valt Pat haar buurman bij. "Niemand van ons!" Bij de geopperde steun uit de gemeenschap plaatst Dale grote vraagtekens. "FPL onderhandelde met twintig personen die hier enorme lappen grond bezitten. Slechts twee van die grootgrondbezitters wonen nabij Tuscola."

Wie de bouwplannen voor windparken bekijkt, ontkomt niet aan de indruk dat er een wedstrijd gaande is om zo veel mogelijk windmolens draaiende te krijgen. Die haast is ontstaan omdat onduidelijk is of Washington het belastingvoordeel voor windenergie zal verlengen. Als gevolg bouwen ontwikkelaars turbines overal waar grond beschikbaar komt.

De aldaar opgewekte stroom naar de markt brengen, levert steeds vaker problemen op. "Er wordt op sommige plaatsen zoveel windenergie geproduceerd dat de leidingen verstopt raken. Molens

energie verbruikt wordt, waardoor vraag en aanbod beter aansluiten. Daar komt bij dat energievretende steden als Houston aangenaam nabij liggen. Over horizonvervuiling lijkt niemand zich zorgen te maken. De wateren voor de kust van Texas liggen al vol lelijke boortorens. Windmolens steken daar bijna mooi bij af.

Groen fabeltje

Lisa Linowes van de Industrial Wind Action Group voorziet daarentegen een slachting onder migrerende vogels die door de Golf van Mexico trekken. Volgens de U.S. Fish and Wildlife Services krijgen nu al dertigduizend vogels jaarlijks een klap van een molen. FPL Energy heeft laten onderzoeken dat vogels wel wat anders te vrezzen hebben. "Elk jaar vliegen honderd miljoen vogels zich te pletter tegen gebouwen en ramen", hamert Stengel. Een aantal waar de moordende huiskat kennelijk niet voor onder doet.

Voor Linowes zijn de molens echter niet alleen een lelijke en dodelijke doorn in het oog. Windenergie maakt volgens haar organisatie de beloftes niet waar. Om piekuren en windstiltes op te vangen wordt elk windpark ondersteund door een traditionele energiecentrale. In die ondersteunende rol opereren dergelijke centrales onnodig inefficiënt, verspillend en vervuilend, luidt haar argument. Daarbij verhogen de benodigde miljarden om windparken op het elektriciteitsnet aan te sluiten de maandelijkse rekening van de consument onnodig. Bovenal is de individuele molen ongekend inefficiënt. "De meeste molens opereren op 15 procent van hun capaciteit en in windstille zomermaanden soms slechts op 2 procent", verklaart Linowes.

Het laat haar maar één conclusie. "De drijvende kracht achter al die molens zijn de beschikbare subsidies in Texas en de mogelijkheid ze te misbruiken als een lucratieve aftrekpost voor de belasting." Een argument dat Steve Thompson, de advocaat van Dale en Pat, hartstochtelijk heeft omarmd. "Windparken zijn pure geldverspilling, verwoesten een prachtige omgeving en verhogen de kosten van energie", vat Thompson samen. Een slotsom die zijn cliënt onder-

Andy Bowman van Airtricity: Een locatie vinden en turbines bouwen kost in Texas twee jaar. In Nederland zijn we al acht jaar aan het lobbyen

staan daardoor steeds vaker stil of de opgewekte energie wordt gedumpt", verduidelijkt Bowman. De mogelijkheden om windenergie op te slaan blijken vooralsnog beperkt, inefficiënt en uitermate duur.

De oplossing ligt in het uitbreiden van het leidingnet zodat alle energie de weg naar de eindgebruiker kan vinden, besefte ook Paul Hudson. "Wij voorzien 10 miljard dollar aan investeringen in windenergie. Dat zal alleen gebeuren als Texas investeert in transmissiecapaciteit." Het is niet te verwonderen dat windenergiebedrijven daarvoor de 600 kilometer lange Texaanse kust op het oog hebben. De verkoelende wind uit de Golf van Mexico waait zelfs in de zomermaanden en trekt altijd aan in de namiddag. Interessant omdat juist dan de meeste

hand deelt. "Ik kan die molens niet uitstaan, maar als ze werkelijk de wereld zouden redden, dan had ik me erbij neergelegd. FPL Energy verkoopt niet meer dan een groen fabeltje", concludeert Rankin.

"Niemand beweert dat windenergie meer is dan een ondersteunende energiebron", zucht Stengel. "FPL genereert jaarlijks 3,6 miljoen megawattuur aan windenergie in Texas. Dat is een echt cijfer. Een milieuvriendelijk alternatief zou 2,3 miljoen ton aan kooldioxide uitstoten. Dat komt in Texas overeen met het van de weg halen van 500.000 auto's", voegt hij opgewonden toe. Mike Sloan geeft toe dat gascentrales inefficiënt opereren in hun ondersteunende functie. "Met de huidige dure gasprijs loont het die centrales stil te leggen zodra de wind aanwakkerd", rekt de energieconsultant voor. Een windpark is twee keer zo duur als een gascentrale, maar zodra de molens operationeel zijn kost het weinig de wieken draaiende te houden. "De geplande windparken zullen de staat Texas 700 miljoen dollar aan gasaankopen besparen. Elk jaar!"

De samenzweringstheorieën dat FPL alleen subsidies en belastingvoordelen loopt op te strijken, is de woordvoerder hoorbaar zat. "Washington wenste de productie van windenergie te stimuleren. Dat is precies waar de belastingmaatregel toe geleid heeft. Wij krijgen geen dollar korting op onze belastingaanslag als we geen kilowattuur windenergie produceren", herhaalt Stengel.

Met indrukwekkende grafieken poogt de AWEA te onderstrepen dat de kolen, gas, olie en nucleaire industrie ook riant door de overheid tegemoet gekomen worden. "Als je de belastingvoordelen en indirecte steun voor onderzoek en exploratie voor deze industrietakken optelt dan is de overheids subsidie voor windenergie letterlijk een fractie", pleit Susan Sloan. "En het is elk jaar maar afwachten of deze steun verlengd wordt. Daar kun je geen industrie op bouwen."

Dale Rankin schudt zijn hoofd in ongelooft. Hij kan het zelf nauwelijks geloven, maar hij heeft bewondering voor Frankrijk. "Daar had men de vooruitzichten blik om het land voor 80 procent op kernenergie te laten draaien." Terugrijdend langs Wind Turbine Alley vallen meer en meer leegstaande huizen op met enorme windmolens in de achtertuin. De komst van de molens heeft zichtbaar tot frictie in de kleine gemeenschap geleid. Geërgerd kijkt Dale naar de rookpluimen die van een aangrenzende ranch opstijgen. "Het stuk land wordt platgebrand om plaats te maken voor meer molens. Ik denk dat wij uiteindelijk ook verhuizen. Mijn huis is geruïneerd", mompelt hij gelaten.